

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ОРГАНЪ
на Българския Лозарски Съюзъ
СОФИЯ

„REVUE DE VITICULTURE“
„VEINBAU REVUE“
á Pleven — Bulgárie.

Годишенъ абонаментъ 50 лв.
Редакция и администрация — Плѣвень.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ
РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Редакторъ-уредникъ: Г. К. Червенковъ.
Редакционенъ комитетъ: Проф. ИТ. Недѣлчевъ, Ст. Икономовъ, Н. Мжиковъ, В. Чакъровъ и В. Стрибърня.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Къмъ абонатитѣ; 2) XIV-ти Лозарски конгресъ; 3) Резолюция на конгреса; 4) Ограничаване на посаденията на лозата — проф. Н. Недѣлчевъ; 5) Борбата съ новата болестъ по лозитѣ у насъ — Ст. Икономовъ; 6) Претекане и провѣтряване на вината — Н. Хр. Бакърджиевъ; 7) Основнитѣ правила при рѣзитбата и пр. — К. Ивановъ; Подложката и присадника като условие и пр. — В. В. Стрибърни; 8) Пропаганда на виното и гроздето; а) Винената седмица; б) Виното отъ медицинска гледна тѣчка; 9) Кооперативни; 10) Положението на пазаря; 11) Хроника; 15) Книжнина.

Къмъ абонатитѣ!

Списание „Лозарски прегледъ“ — органъ на Българския Лозарски съюзъ, съ настоящата 1-ва книжка встъпва въ XVIII-та (1933-34) годишнина.

„Лозарски прегледъ“, списванъ отъ най-виднитѣ специалисти и практики е единственото лозаро-винарско списание у насъ, което дава положителна просвѣта и защита на лозаря-винарѣ.

По споразумение, въ интересъ на единната лозарска борба, издавания въ София отъ проф. Недѣлчевъ Лозаро-винарски и овощарски вестникъ престава да излиза, като проф. Недѣлчевъ застава начело на редакционния комитетъ на „Лозарски прегледъ“. Сжщо поради кризата намалява се абонамента на 50 лв. годишно, но въ замѣна на това трѣбва да се получава и заплаща списанието отъ повече лозари.

Абонати и лозари, подкрепете вашия просвѣтителъ и защитникъ „Лозарски прегледъ“, не само като го заплатите веднага, но и като запишете и другаритѣ си.

Безъ просвѣта и борба, лозаря защита не ще получи!

РЕДАКЦИЯТА.

XIII-ия Лозарски конгресъ.

На 19 и 20 февруарий т. г. въ София се състоя XIII-ия Лозарски конгресъ, при стечение на маса делегати лозари отъ цѣлата страна.

Въпрѣки, че изтеклата година управляющитѣ, особено Министерството на земледѣлието подпомогнаха доста пласимента на лозовитѣ произведения; положението на лозаря вмѣсто да се подобри, напротивъ дродѣлжава да се влошава. Тежко е положението на всички земледѣлски произведения, но най-тежко е на лозарското.

Плюсъ това, дойде законопроектъ за увеличение до непоносимъ размѣръ акциза на виното, ракиитѣ, винения дестилатъ и оцета, който особено съ новитѣ си формалности прави невъзможна търговията съ тѣхъ.

Явно е, че има голѣмо надпроизводство на вино не само у насъ, а въ цѣлия свѣтъ и се налага да се спре, даже строго забрани засаждането повече на винени лозя, за да спасимъ поне засаденитѣ до сега.

Българския лозаръ най-сетне трѣбва да напусне сегашното си пасивно държане и поставайки на прегледъ положението си, да посочи настойчиво и конкретно възможноститѣ за изходъ отъ него, защото досегашнитѣ полумѣрки носятъ гибель за него и смъртъ за лозарството като народенъ поминѣкъ.

Ето, най-голѣмата му надежда — винарската кооперация загива; по производството и пласимента на гроздовия сокъ и десертнитѣ грозда има много да се желае, докато станатъ отъ значение за 300,000,000-то производство на грозде.

Начало и резултати за спасение може да се добие само ако Лозарския съюзъ станѣ масова организация, която отъ името на всички лозари въ страната и съ тѣхната морална и материална подкрепа тикне лозарѣтъ къмъ нови производства и сигурни пласименти и защити интереситѣ му.

Конгреса, следъ като прецени обективно положението на държавата и изобщо стопанството ѝ намира, че лозаря като елементъ на реда ще плаща поносимитѣ облози, даже посочва нови приходоизточници; но не ще може да понася настоящето си мизерно положение и затова не може да приемѣ нови облози.

Ето и резолюцията на конгреса:

Обръщаме вниманието на лозаритѣ при покупката на лози да внимаватъ да не сж заразени отъ новата болестъ „Бактериаленъ гумозисъ“ и пр. (чети кн. 7 до 10 отъ м. г. на сп. „Лозарски прегледъ“ и тая книжка — статиитѣ на Ст. Икономовъ по нея).

РЕЗОЛЮЦИЯ

на XIII редовенъ конгресъ на Българския Лозарски Съюзъ въ гр. София.

Тринадесетия редовенъ конгресъ на Българския Лозарски Съюзъ, състоялъ се на 19 и 20 февруарий 1933 год. въ гр. София, следъ изслушване отчета на Управителния съветъ, тоя на редактора на съюзния органъ „Лозарски прегледъ“, доклада на контролната комисия, както и рефератитъ: „Кооперативенъ износъ на десертни грозда“ отъ Ал. Тончевъ и „Лозарскитъ и винарски проблеми подъ освѣтлението на третия международенъ лозарски и винарски конгресъ въ Римъ“ отъ Ив. Георгиевъ, и следъ станалитъ по тѣхъ разисквания, като взема предъ видъ:

I.

1. че внесения и гласуванъ въ Народното събрание на първо четене законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата, на закона за облагане материалитъ отъ които се вари ракия, на закона за облагане съ акцизъ вината, на закона за тютюна и на закона за общинския налогъ, съ много отъ постановленията си отекчава и безъ това извънредно тежкото и безнадежно положение на българския лозаръ;

2. че акцизътъ въ сжщия законопроектъ отъ единъ левъ на литъръ вино е прѣкомѣрно високъ и не се оправдава съ нищо, тъй като лозята сж обложени съ поземленъ данъкъ и падарщина, които далечъ надминаватъ размѣра на едно справедливо облагане, отговаряще на дохода;

3. че производството на плодовъ спиртъ си остава едно отъ важнитъ дебушета за пласиране на частъ отъ вината;

4. че производството на виненъ оцетъ обещава да стане сжщо тъй важно дебуше за пласиране на слабитъ и болни вина, които отекчаватъ пазаря на доброкачественитъ вина;

5. че бирата, при извънредно низката цена на ечмика, и особено следъ разтурянето на бирения картелъ, конкурира и смущава винения пазаръ, което се отразява извънредно неблагоприятно върху ценитъ на вината презъ пролѣтътъ и лѣтото и върху цената на виненитъ гроздя презъ гроздобера;

6. че гроздовия сокъ е нелоялно конкуриранъ отъ бозата, която далече не може да се сравнява нито съ ценнитъ качества на сжщия, нито съ неговото стопанско значение, а гроздовиятъ сокъ е вече едно отъ важнитъ дебушета на нашето гроздово производство;

7. че при свръхпроизводството на ракии, едно чувствително облекчение би могло да се получи чрезъ пласимента на една частъ отъ тѣхъ, преработени на спиртъ, въ националното течно гориво.

РЕШИ:

Да се помоли г. Министра на финанситѣ и г. г. народнитѣ представители, както въ парламентарната финансова комисия, тъй сжщо и въ пленума на Народното събрание, въ новия законопроектъ за акцизитѣ и пр.:

1. Да се премахне акциза на виното.

2. Да не се облага производството на плодовъ спиртъ по-тежко отколкото е сега.

3. Да не се облага съ акцизъ винения оцетъ и се остави днешния режимъ на свободно производство. Въ краенъ случай проектирания акцизъ върху винения оцетъ да се замѣни съ поносими патенти за оцетофабрикантитѣ, споредъ числото на апаратитѣ и тѣхния капацитетѣ. Лозаритѣ-производители да бждатъ освободени отъ тежеститѣ и ограниченията при производството на виненъ оцетъ отъ собственитѣ си вина.

4. Да се увеличи акциза на бирата поне съ 50 ст. златни на литъръ (сега е 27 зл. ст.).

5. Да се обложи производството на бозата и другитѣ разхладителни питиета, като пивоквасъ, мата, кефиръ и др., съдържащи най-много до 2⁰/₀ алкохолъ по обемъ, съ изключение на обикновения и сгжстенъ гроздовъ сокъ, съ акцизъ въ формата на абонаментъ, а продажбата да става само въ заведения, снабдени съ патенти за тая целъ. Продажбата на боза и другитѣ питиета на разность да се забрани.

6. Да се прокара § 32 на новия законопроектъ за акцизитѣ и пр. относно патентътъ-абонаментъ, замѣнящъ общинския налогъ на обикновения и сгжстенъ гроздовъ сокъ.

Да се помоли г. Министра на финанситѣ да нареди:

а) Б. Н. Б. да освободи чуждата валута, която евентуално би се получила отъ износъ на вино, сгжстенъ гроздовъ сокъ и облагородени лози.

б) Въ националното течно гориво да се употребява изключително плодовъ спиртъ.

в) Да се продължи срока за изваряването на джибритѣ до 1 май.

г) Да се увеличи алкохолния рандеманъ на джибритѣ до 7⁰/₀.

д) Да се спада отъ общото количество вино при облагането 10⁰/₀ за фира.

е) Да се провѣрять и поправять таблицитѣ за изчислениа вмѣстимостъ на сждове, съ които си служи данъчната администрация, тъй като сжщитѣ сж неточни и въ вреда на лозаритѣ.

ж) Да се извършватъ въ съвсемъ кратко време и то посредствено следъ вземане пробитѣ анализитѣ съ гроздовъ сокъ, когато е въпросъ да се спада акциза имъ.

з) Да се опростять 20⁰/₀ глоби по акцизитѣ. И да се спаднатъ и акцизитѣ и на ония производители, които сж загубили вноснитѣ си листове и смѣтнитѣ палати сж унищо-

жили отрѣзъцитѣ у тѣхъ за реколти до 1925 год. възъ основа удостовѣрение за контр. номера отъ Б. Н. Б.

и) Акцизътъ на кооперативнитѣ вина и ракии да се плаща само когато се изнасятъ продадени отъ кооперативнитѣ изби.

II.

1. Че износътъ на десертно грозде въ чужбина се развива извънредно добре и българскитѣ гроздя намиратъ тамъ добъръ пазаръ, стига да не срещатъ транспортни, транзитни, митнически, валутни и др. пречки.

2. Че износно-вносната ни търговия става вече въ по-голѣмата си частъ на компенсационни начала.

3. Че за винарството ни сж необходими известни материали отъ чужбина.

4. Че засаждането на нови лозя става безразборно и на неподходящи мѣста.

5. Че следъ въвеждане правилника за задължителна контрола на производството и продажбата на гладкитѣ и облагородени лози, забележката къмъ чл. 179 на закона за подобрене земледѣлското производство и опазване полскитѣ имоти досежно давността става излишна и пакостна.

Да се помоли г. Министра на Земледѣлието и държавнитѣ имоти да нареди :

1. Б. З. Б. да уреди презъ сезона за износа на грозде бърза и точна информация за положението на гроздовитѣ пазари въ чужбина и въ страната;

2. Б. З. Б. да отпусне евтинъ и дългосроченъ кредитъ на отдѣлнитѣ лозари;

3. Б. З. Б. да подпомогне сжществуящитѣ лозаро-винарски кооперации, които сж въ затруднение, съ евтинъ и дългосроченъ кредитъ, или по другъ начинъ т. е. да се поеме отъ страна на държавата разликата въ лихвения процентъ отъ 9% до 4%, или да се откупятъ кооперативнитѣ изби.

4. Б. З. Б. да построи въ подходящи райони вакумни инсталации за концентриране на гроздовъ сокъ;

5. Б. З. Б. да построи хранилища за десертни гроздя;

6. Б. З. Б. да поощри и подпомогне износа на десертни гроздя на кооперативни начала;

7. Б. З. Б. да достави синъ камъкъ, гладка тель и др. чрезъ Българския Лозарски съюзъ, и то по възможность на компенсационни начала срещу гроздови продукти;

8. Да се уреди безмитния вносъ на материали, нуждни за лозарството и винарството ни, по възможность на компенсационни начала срещу гроздови продукти;

9. Да се регламентира вътрешната гроздова и винена търговия;

10. Да се проучи въпроса съ засаждането на нови лозя;

11. Да се премахне забележката къмъ чл. 179 на закона за подобрене земледѣлското производство и опазване полскитѣ имоти — относно давността;

12. Да се извършатъ навременни и обстойни проучвания на болеститѣ и неприятелитѣ на лозовата култура и да се освѣтляватъ правилно лозаритѣ;

13. Да се устроятъ отъ Министерството на Земледѣлието и държ. имоти курсове за подготовка на ржководители по износа на десертни гроздя: бране, опаковка и др;

14. Да се опредѣли лозарския характеръ на отдѣлнитѣ населени мѣста у насъ за десертни и винени гроздя и препорчатъ най-подходящитѣ, малко на брой сортове;

15. Да се зложатъ изследвания въ съответнитѣ институти по физиология и клиникитѣ, съ които да се установи научно хранителната и терапевтическа стойностъ на гроздето и неговитѣ алкохолни и безалкохолни продукти. Министерството на Земледѣлието да отпусне необходимитѣ срѣдства за залагането на опититѣ.

III.

1. Че превознитѣ такси по Б. Д. Ж. посжжпватъ гроздовитѣ продукти (грозде, вино и др.)

2. Че специалнитѣ вагони за износъ на грозде сж недостатъчни.

РЕШИ:

Да се помоли г. Министра на Желѣзницитѣ, Поцитѣ и Телеграфитѣ да нареди:

1. Да намали тарифата за превозъ на грозде и вино за малки пратки, вжтре и вънъ отъ страната, за нормалнитѣ линии и дековилкитѣ.

2. Да се увеличи числото на специалнитѣ вагони за износъ на грозде и плодове поне съ 50% отъ сжществующия сега паркъ специални вагони за износъ на грозде.

3. Да се гарантира брѣзъ и сигуренъ превозъ на изнасянитѣ за чужбина гроздя, както въ вжтрешността на страната, тѣй и при транзитирането имъ въ чужбина.

4. Презъ време на износната кампания ж. п. власти да приематъ голѣми и малки пратки съ десертни гроздя презъ цѣлия день.

5. Вагонитѣ съ грозде да се прикачатъ къмъ всѣки влакъ, съ огледъ на бързъ транспортъ.

6. Да се построятъ перони съ навеси на товарнитѣ гари въ износнитѣ пунктове на десертни гроздя.

IV.

1. Че износътъ на грозде и вино се нуждаятъ и отъ понататъшна подкрепа,

РЕШИ:

Да се помоли г. Министра на Търговията, Промислеността и Труда да нареди:

1. Да се сключатъ търговски договори, осигурятъ контигенти, отдѣлятъ количества (при компенсационни сдѣлки)

съ странитѣ-вносителки на грозде, вино и др. гроздови продукти, на първо мѣсто съ Австрия, Германия, Чехославия, Полша, Швейцария и др.

2. Да се изпратятъ презъ време на износната кампания на грозде търговски аташета въ чужбина.

V.

Че следствие стопанската криза като общо явление, срѣдниятъ доходъ на лозаря е намалялъ съ надъ 50%, който доходъ за срѣдния лозарь е подъ неговия екзистенцъ минимумъ, което е общо явление за цѣлото лозарско съсловие, поради което лозарьтъ е изправенъ предъ невъзможността, въпрѣки добрата му воля и високитѣ му морални качества, да изплати задълженията си, направени при по-други стопански конюктюри.

РЕШИ:

Да се настои най-енергично предъ празителството да намали задълженията на лозаритѣ къмъ частни лица и обществени учреждения съобразно днешната имъ платежеспособность. Да се намали лихвения процентъ. Да се намалятъ ценитѣ на индустриалнитѣ произведения.

Проф. Н. Недѣлчевъ.

Ограничаване засажданията на лозята.

Въ съвременитѣ конституционни страни по начало сжествува неограничена свобода за производство и последното се регулира отъ закона за търсенето и предлагането. Следъ европейската война, обаче, настъпиха такива смущения въ економическия животъ на народитѣ, особено съ установяването на диктаторски режими въ нѣкои страни, щото на много мѣста се наложиха известни ограничения въ производството. Тѣзи ограничения си поставятъ за целъ да предвядатъ известни съсловия отъ катастрофи, които неминуемо биха настъпили, ако нѣщата се оставѣха да се развиватъ по своя естествеи пжтъ. Известни сж мъркитѣ на Бразилското правителство, което, за да задържи ценитѣ на кафето, изгори една голѣма частъ отъ произведеното кафе. За да не се дохожда до такива безмислици, много страни, даже републикански, взематъ известни предпазителни мърки.

Въ лозарството сжщо така се отбелѣзва презъ последнитѣ години едно увеличение на производството на лозовитѣ продукти, а намаление на международната обмѣна и консумация на сжщитѣ.

Споредъ международното винарско бюро въ Парижъ, ежегодно има единъ голѣмъ излишъкъ отъ произведено ви-

но. Следователно не може да се очаква свърхпроизводството на вино въ известна страна да бжде погълнато отъ международния пазаръ. Ето защо, всѣка държава е предоставена сама на себе си да се справи съ положението. Единствениятъ изходъ, следъ като много държави опитаха форсирания начинъ за износъ на вино чрезъ премии и рефакции, остана ограничението на засажданията на лозя въ самитѣ тѣхъ.

Странитѣ, които въведоха ограниченията сж, съ изключение на една, все републикански, следователно широко демократични.

Презъ 1928 год. *Гърция* издаде законъ отъ 14 юний за контролъ върху засажданието на лозя въ Коринтъ. Първиятъ членъ гласи:

„Всѣко увеличение на сжществуящитѣ лозя въ Коринтъ, било чрезъ нови засаждания, било чрезъ присаждане съ обикновени сортове, или султанина, както и всѣко възобновяване на изкоренени лозя въ Коринтъ подъ каквато и да било форма, може да стане само следъ разрешение на Централното бюро за гроздето въ Коринтъ, съгласно следнитѣ положения“. По нататкъ законътъ предвижда за засаждане на една „кралска стрема¹⁾ 10,000 драхми еднократенъ облогъ въ полза на Централното бюро. За тѣзи, които нарушаватъ закона, се предвижда 2 месеца затворъ и глоба 1,000 драхми. Освобождава се отъ еднократенъ облогъ възобновяването на стари лозя, ако презъ последнитѣ три години не сж били напуснати. Но и при възобновяването на подобни лозя се изискватъ формалности и такси за снемане на скица.

Презъ 1929 год. *Унгария* издаде подобенъ законъ отъ 4 май 1929 г. върху лозарството и лозарскитѣ консорциуми. Съ този законъ сжщо се предвиждатъ ограничения при засаждането на нови лозя, както и за производството на посадоченъ материалъ, но тукъ сж вмъкнати постановления и за селектиране на сортоветѣ и на разпредѣлението имъ по райони. Чл. 1 отъ този законъ постановява: „Забранено е засаждането на нови лозя безъ предварителното разрешение на Министерството на земледѣлието. Разрешение ще бжде давано само за пѣськливитѣ почви, устойчиви на филоксера и негодни за други култури или за почви, намиращи се по баири, кждето преди филоксера, е имало лозя. Тази забрана не засѣга стопанитѣ, които не притежаватъ лозя, или тѣзи, чиито лозя не надминаватъ 1,000 кв. тоаза²⁾, които могатъ да увеличаватъ повърхността на лозята си до поманатия размѣръ. Въ изключителни случаи, следъ съвещание съ райония комитетъ министра на земледѣлието може, въ общъ интересъ, да направи изключение отъ постановлениетата на този членъ.

¹⁾ Мѣрка за повърхность.

²⁾ Мѣрка отговаряща на 1949 м.

Франция сжщо съ законъ отъ 4 юлий 1931 год. ограничи засаждането на лозя. Чл. 3 отъ този законъ гласи: „Въ продължение на 10 години отъ влизането въ сила на този законъ се забранява засаждането на нови лозя, съ изключение на такива, производството на които ще служи за нуждитъ на домакинството. Тази забрана се отнася до лицата или дружествата, които притежаватъ или експлоатиратъ надъ 100 декара лозя или произвеждатъ надъ 50,000 литра вино годишно. Освенъ това, всички лозя, чийто добивъ отъ декаръ превишава 1000 литра, се облагатъ съ допълнителна такса по специална таблица. Това се прави за да се ограничатъ голъмитъ добиви следствие на дълга режитба, напояване и пр.

Португалия издаде декретъ № 21,086, отъ 1932 година, върху ограничаване засажданията, който има характеръ на предварителна мърка. Този декретъ е отъ два члена: 1) Забранено е засаждането на нови лозя безъ разрешение, и 2) Вишиятъ съветъ на лозарството бързо да се занимае съ проучване базата върху която ще се дава разрешение при отдълни случаи за засаждане нови лозя. Вишиятъ лозарски съветъ въ Португалия е натоваренъ съ проучването на най-подходящитъ сортове грозда за всъки районъ, регламентиране на виненото производство и др., следъ което ще се издаде по-обстоенъ законъ.

Ромъния, която стои по-близо до нашитъ условия, създаде миналата, 1932 год., подробенъ законъ отъ 22 априлъ (публикуванъ въ *Monitarul Oficial*, № 95) за регламентация на лозовитъ насаждения. Съгласно този законъ, всички нови засаждания, съ цель да се попълнятъ пропаднали главини въ лозята, да се възобновятъ стари лозя или да се посадятъ нови, могатъ да ставатъ, за единъ периодъ отъ 5 години, само съ специално разрешение на винарския отдълъ при Министерството на Земледелието. Извънъ налозитъ и други разходи отъ общъ характеръ, всички нови насаждения трѣбва да платятъ добавъчни такси, въ размъръ 50,000 леи на хектаръ или частъ отъ хектара. Отъ плащането на облози се освобождаватъ: а) насаждения, извършени за попълване изгубени главини въ лозето, не надминаващи 25% отъ общия брой на главинитъ; б) насаждения съ площ не по-голѣма отъ 2.5 декара, до жилището на стопанина; в) насаждения, извършени съ цель да се възстановятъ или замѣнятъ лозя, съществуващи въ даденъ участъкъ на землището. Строго се забранява попълването на изгубенитъ главини съ директни сортове, както и възобновяването на лозя съ директни сортове пакъ съ хибриди. Засаждането на нови лозя съ директни сортове не се допуска подъ никакъвъ предлогъ. г) Насаждения, извършени съ цель да се възстановятъ лозята, загинали презъ зимата 1928—1929 год., въ пѣсъкливитъ почви въ Южна Бесарабия и Пуркарския районъ (Акерманъ); д) новитъ насаждения, които ще бждатъ направени до 31 май 1932 год.

Всички стопани — лозари сж задължени въ 30 дневенъ срокъ отъ дена на обнародване закона да подадътъ въ съответната земледѣлска камара заявление съ указание площъта на насажденията. Нарушителитѣ на закона се глобяватъ въ размѣръ 100,000 леи на хектаръ или частъ отъ хектара, а новитѣ насаждения подлежатъ на облогъ 50,000 леи на хектаръ, за което се помена по-горе.

Испания, съ законъ отъ 13 септемврий 1932 год., ограничава новитѣ засаждания на лозя. Чл. 67 отъ закона постановява: „Забранено е да се засаждатъ нови лозя за добиване на вино на мѣста, които не сж били заети по-рано съ лозя, съ изключение на случаитѣ, когато почвитѣ, споредъ мнението на провинциалнитѣ агрономични служби, не могатъ по другъ начинъ да бждатъ рационално експлоатирани. Лицата, собственици или обработващи лозя, които, вследствие на филоксерата или на друга причина, сж пропаднали или пропадатъ, могатъ да заематъ съ лозя нови мѣста, равни по повърхностъ на пропадналитѣ лозя. Тѣ могатъ, даже, въ границитѣ на всѣка община, да увеличатъ съ 10% сега съществующитѣ си лозя. Чл. 68 забранява засаждането на лозя въ почви, които могатъ да бждатъ напоявани.

Съблюдаването на закона е повѣрено на земледѣлскитѣ катедри и на общинитѣ. Земледѣлското отдѣление при Министерството на земледѣлието дава всички инструкции досежно разрешаването на нови засаждания. (следва)

Ст. Икономовъ

Директоръ лоз. опитна станция—Плѣвенъ.

Борбата съ новата болестъ по лозитѣ у насъ.

Както е известно вече, отъ 2—3 год. насамъ една нова за нашитѣ лозя болестъ дойде да нанесе нови щети за лозари и пепиниеристи. Много новонасадени лозя проредяха още презъ първата година следъ засаждането имъ, а нѣкъде и възрастни главини бѣха засѣгнати отъ нея. Самото естество на тази болестъ, известна подъ името *Бактерия-ленъ гумозисъ*, нейния причинителъ и разположението на тъканитѣ, които тя напада*), налагатъ единъ по-специаленъ начинъ за водене борбата съ нея.

Преди всичко, лозаря трѣбва да вземе всички мѣрки за да предпази лозата си отъ тази болестъ, преди още сжщата да се е появила, защото предпазната борба е винаги по-резултатна отъ лѣчебната.

Предпазната борба се състои въ следното:

1) Да не се взиматъ калемни отъ болни лози за при-

*) Вижъ кн, 7 до 10 на „Лозарски Прегледъ“ отъ 1932 год.

саждане, защото по такъв начинъ болестъта се пренася и върху присаденитѣ лози.

2) Презъ време на рѣзитбата, първи да бждатъ порѣзани здравитѣ лози, а болнитѣ, които лесно се познаватъ по бледитѣ и наведени къмъ земята листа, по слабия имъ прирѣстъ и чернитѣ петна или рани по подложката (подъ кютюка), да се оставятъ за най-после. Това се прави съ целъ да се избѣгне пренасянето на заразата отъ една главина на друга и да не става нужда да се потапятъ ножицитѣ въ специаленъ разтворъ за дезинфекция, слѣдъ всѣка порѣзана главина. Употрѣбата на такъвъ дезинфекционенъ разтворъ се налага само при пролѣтната рѣзидба, когато липсата на листа не позволява да се познае лесно и бързо кои главини сж болни и кои здрави. Най-подходящъ е 3% воденъ разтворъ отъ формалинъ, който може да се достави отъ всѣка аптека или дрогерия и е доста евтинъ. Половинъ литъръ отъ този разтворъ е достатъченъ за работене около 10—15—20 дни.

3) Да се избѣгва засаждането на болни лози, като при покупката на такива лозаря се допита до мѣстния агрономъ.

4) Въ райони кждето болестъта се е появила въ поширокъ размѣръ, нужно е лозаря да въведе като допълнителна и належаща практика къмъ рѣзитбата намазването отрѣзитѣ на человетѣ съ гъстъ разтворъ отъ зеленъ камъкъ (30—40%, подкисленъ съ 10% разрѣдена сѣрна киселина.

Самото приготвление на разтвора е евтино и приложението му много лесно. Въ една прѣстена или дървена паница, котле или гърне се поставя нуждното количество зеленъ камъкъ*) (сачи къбрусъ), около 350—400 грама и 1 литъръ вода, предварително подкиселена съ около 80—100 грама разрѣдена сѣрна киселина (кезапъ), която улеснява разварянето на голѣмата доза отъ зеления камъкъ. Разбърква се добре до пълното разтапяне на последния и тогава съ една малка четчица се намазватъ ранитѣ (отрѣзитѣ), следъ порѣзването на главината. Единъ литъръ разтворъ е достатъченъ за около 2—3 декара лозе.

Най-добре е това намазване да стане есенно време преди загрибването, за да може разтвора да се поеме отъ лозата и проникне навжтре въ тъканитѣ, но въ краенъ случай то може да се извърши и напролѣтъ, стига да се приложи веднага следъ рѣзитбата.

По този начинъ главината едновременно се предпазва (ако е здрава) и лѣкува (ако е болна), но когато болестъта е нападнала вече лозата, намазването на отрѣзитѣ трѣбва да стане за предпочитане есенно време. Така лѣкуването дава добри резултати и болестъта се ограничава още първата или втората година, стига тя да не е навлѣзла дълбоко въ тъканитѣ и да е нанесла непоправими повреди.

*) Намира се въ колониялнитѣ магазини и се продава 6—7 лева килограма.

За лѣкуването на нападнатитѣ лози, освенъ описания начинъ въ точка 4, приложимъ за слабоповредени отъ болестъта главини, може да се приложи и преоблагородяването на подложките, като се отреже стѣблото подъ кютюка толкова низко, колкото е необходимо за да се стигне до здрава дървесина.

Вѣроятността да се изреже и изхвърли цѣлата заражена частъ отъ подложката не е абсолютна, но когато заразата не е проникнала много дълбоко, този начинъ представлява едно доста сигурно средство за отстранение на болестъта.

Честата смѣна на укоренилищата, както препорѣчватъ нѣкои, може сѣщо да бжде отъ полза като общо профилактично (предпазно) средство. Частно за болестъта Бактерияленъ гумозисъ, това средство не е отъ капитално значение, тъй като заразата не прониква презъ коренитѣ, а презъ отрѣзитѣ и ранитѣ надъ повърхността.

Ник. Хр. Бакърджиевъ

Началникъ Винарския отдѣлъ
при Лоз. оп. станция —
Плѣвенъ

Претакане и провѣтряване на вината.

Въ винарството една отъ най-познатитѣ и неизбѣжни манипулации, е претакането. Знайно е, че съ претакането целимъ да отдѣлимъ виното отъ калъта и да го провѣтримъ съ което ще ускоримъ узрѣването му. Калъта е образувана отъ утаяването на множеството органически частици, които следъ ферментацията иматъ по-голъмо относително тегло, отъ това на виното. Независимо отъ това, всички микроорганизми, които сме имали въ мѣстъта, ферменти и множеството болестни за виното бактерии, падатъ на дъното и представляватъ съставна частъ на калъта. Такива имаме въ калъта на всички вина и ако не ги отстранимъ своевременно, при пръвъ удобенъ случай тѣ започватъ да живѣятъ, което има за резултатъ развалата на виното. При оставането на калъта по дълго време въ виното, както правятъ много невежи стопани, възможно е образуването на разни лоши миризми (на сѣроводородъ, на калъ и пр), които намаляватъ значително стойността на виното.

Освенъ отдѣлянето на калъта, при претакането се получава едно провѣтряване, което, особено въ младата възраст на виното, ускорява идеалното му избистряне и процеса на узрѣването. Това се дължи на съприкосновението на виното съ кислорода отъ въздуха, който играе ролята на най-важния факторъ, както за пресичането на разнитѣ органически материи, причиняващи мжтнотата, така и за образуването на ония материй, които представляватъ букета на виното.

Претакането и провѣтряването сж работи които се следватъ и чийто размѣръ и интензивностъ зависятъ отъ възрастта на виното.

Младото вино, колкото по често се претака, толкова по бързо става готово за консумация. Обикновеннитѣ вина, презъ първата година, за да добиятъ необходимитѣ качества за пазаря, необходимо е да бждатъ преточени най-малко три пѣти до пролѣтта. За българскитѣ вина това условие трѣбва строго да се спазва, което ще допринесе значително за подобрението имъ и избягването на редъ недостатъци.

Първото претакане трѣбва да се извърши скоро следъ превършването на ферментацията, когато виното е въ моментъ вече на избистряне. Това претакане трѣбва да бжде придружено съ едно интензивно провѣтряване, което ще допринесе много за опресняване на самото вино и щѣ олесни много доразлагането на малкитѣ остатъци отъ недоразложени захари. По такъвъ начинъ лесно обяснимо е временното размѣтване на виното, непосредствено следъ претакането. Презъ това претакане за избягване е много ниската температура.

Второто претакане, което трѣбва да се извърши презъ края на месецъ декемврий или началото на месецъ януарий, е придружено съ провѣтряване, отъ което напосле се чувства вече вкусовото опредѣление на виното. Тука вече низката температура допринася много за идеалното избистряне на виното, като причинява утаяването на винения камъкъ, а заедно съ него и на множеството други органически частици.

Третото претакане се извършва презъ края на месецъ мартъ и началото на месецъ априль. Интензивността на провѣтряването ще зависи отъ състоянието на самото вино. Ако виното е останало още доста грубо, можемъ да прибѣгнемъ до едно по силно провѣтряване, но при случай, че виното е вече достатъчно обработено и имаме едно правилно развитие на букета, налага се да бждемъ внимателни презъ време на претакането, разбиването на виното да бжде избѣгнато. Достатъчно е разбиването, което ще се получи при изливането му въ фунията и това при падането въ самата бѣчва. Когато повече виното е напреднало съ своята зрѣлостъ, толкова притаканията ставатъ по-редки, а провѣтряването се старателно избѣгва.

Претакането на вината по своето естество е една отъ най-обикновеннитѣ операции въ винарството, но благодарение липсата на познания и предпазливостъ се правятъ редъ грешки отъ сериозенъ характеръ. Не всички вина понасятъ претаканията добре, и често пѣти полученитѣ резултати сж обратни на очакванитѣ. Такива сж вината които сж предразположени на пресичане и на потъмняване. Бѣлитѣ се размѣтватъ и посиняватъ, а червенитѣ губятъ отъ боята си и получаватъ единъ кафявъ цвѣтъ. Затова всѣки стопанинъ

е длъженъ преди претакането да направи една провѣрка за състояннето на вината си, за да се избѣгнатъ евентуалнитѣ неприятности. Предварителното провѣряване става по най-обикновенъ начинъ, като се налѣятъ вината въ чашки и се освавятъ на открито въ продължение на 24—48 часа. Презъ това време, ако виното е предразположено на нѣкакво пресичане, ще даде съответната промѣна на цвѣта. Тогава вече стопанина ще вземе съответнитѣ мѣрки за церенето имъ.

Може да се случи, че виното при първитѣ едно две претакания да не показва никакви признаци на заболявания и едва на третото претакане да се пресече. Това показва, че всѣки моментъ винаря трѣбва да бжде на щрекъ и винаги преди да престѣпи къмъ претакане на вината си, да направи необходимата провѣрка и при случай на нужда да вземе необходимитѣ мѣрки.

Навлизаме вече въ мѣсець мартъ, пролѣтъта настѣпва, а винаря трѣбва да се подготви за третото претакане. Съ най-голѣма осторожностъ ще трѣбва да си подготви сѣдo-ветѣ, да си провѣри вината за да бжде готовъ за притака-нето и спокоенъ презъ лѣтото.

К. Ивановъ

Лоз. опит. станц. — Плѣвенъ.

Основнитѣ правила при рѣзитбата, които лозаря трѣбва да знае преди да започне самото ѝ извършване.

Рѣзитбата на лозата е може би една отъ най-старитѣ културни операции, които се прилагатъ въ лозарството. Отъ нея зависи количеството и качеството на реколтата.

Тя, обаче, трѣбва да се извършва само отъ опитни работници, които трѣбва да знаятъ следнитѣ правила преди да започнатъ да рѣжатъ:

I. При чашовидната форма

1. Силата на главината.

Преди да започне рѣзача да рѣже една главина, той трѣбва най-напредъ да се справи съ силата на главината. Дали една главина е силна или слаба, това ние ще преценимъ отъ количеството на прѣжкитѣ, отъ ржста и дебелината имъ. Колкото прѣжкитѣ сѣж по-дебели и повече на брой — колкото повече издѣнки (пичове) сѣж изкарали отъ главината, толкова и лозата е по силна и обратното. Такава силна лоза ние ще порѣжемъ, като и оставимъ повече чепове съ повече плодни пѣпки, даже и нѣкоя плодна прѣчка и обратното. Примѣръ. Миналата година сме порѣзали една

лоза, като сме и оставили 5 чепа съ по 2 пжпки, всичко 10 пжпки. Презъ лѣтото сж изкарали отъ чеповетъ 10 пржчки а отъ кютука сж изкарали още 4 издънки. Пржккитъ сж много дебели и буйни. По преценка виждаме че лозата е много силна. Тая година ще я порѣжемъ даже ѝ оставимъ не 5 чепа съ по две пжпки, а 7 чепа съ по две пжпки, или ще оставимъ 5 чепа съ по две пжпки и една дълга плодна пржчка съ нѣколко пжпки, а пичоветъ ще изрѣжемъ гладко до основата; или пъкъ нѣкой отъ тѣхъ ще порѣжемъ на една пжпка, за да ги използваме за образуване на нови рамена.

Извършимъ ли така рѣзитба ще урегулируме силата на лозата и ще получимъ повече плодъ. Въ противенъ случай реколтата се намалява поради буйността на лозитъ (изресяване).

2. Формата на чашата да бжде разтворена.

Когато лозитъ се рѣжатъ по чашовидната форма, трѣбва чепчетата и рамената, които се оставятъ върху лозата да бждатъ разположени въ видъ на кръгъ и да иматъ посока на вънъ. По тоя начинъ, чашата, която се получава бива разтворена

Пжпкитъ, които се развиватъ даватъ пржчки стоящи все по периферията на кютука. Срѣдата (вътрешността) на кютука бива праздна и въ последствие борбата съ пероноспората и другитъ неприятели е по-ефикасна. Провѣтряването е правилно, гроздето есенно време страда по-малко отъ загиване. Значи пржккитъ, които изкарватъ отъ срѣдата на главината при рѣзитбата се гладко изрѣзватъ.

3. Да се обръща внимание върху междувъзлията на пржккитъ.

При рѣзитбата, рѣзача трѣбва да се съобразява съ сорта, който рѣже. Защото знае се, че не всички сортове раждатъ достатъчно грозде при чашовидната рѣзитба. Ето защо се налага щото рѣзача трѣбва да познава сортоветъ, и то по пржккитъ, Това, обаче е почти невъзможно, затова, като правило отъ което ще се ржководи рѣзача е дължината на междувъзлията. Колкото една лоза има по-дълги междувъзлия толкова и нейната рѣзитба трѣбва да бжде по-висока и обратното. И действително, като направимъ едно сравнение между сортоветъ, които раждатъ рѣзани на чепчета съ 2 очи (виненитъ) и тия, които раждатъ достатъчно на 3—5 очи (десертнитъ) ще видимъ, че междувъзлията на първитъ сж много по-къси отколкото междувъзлията на вторитъ. Има нѣкой сортове, които правятъ изключение, обаче тѣ сж малко.

4. Чепчетата, които оставяме за плодъ трѣбва да изкарватъ отъ миналогодишното чепче.

Плоднитъ пжпки се намиратъ само по едногодишнитъ пржчки. Редки сж случаитъ, когато се получава плодъ и отъ ластари, които сж изкарали направо отъ кютука.

Имайки това предвидъ, трѣбва, когато рѣжемъ лозата да оставяме за плодъ само пржчкитѣ, които сж произлѣзли отъ миналогодишно чепче.

5. Плодовитостъта на пжпкитѣ.

При виненитѣ сортове плодовитостъта на пжпкитѣ които се намирагъ върху плоднитѣ пржчки е почти еднаква, само че пжпкитѣ при основата и къмъ срѣдата сж по-добре развити и по-охранени, рѣситѣ сж по-правилно формирани.

При десертнитѣ сортове, плоднитѣ пжпки се намиратъ по къмъ срѣдата на пржчкитѣ.

Ето защо, виненитѣ сортове като, гъмза, димягъ, сензо, винта, кокорко и др. раждатъ достатъчно при рѣзитба на 2 очи, до като сортоветѣ: Бѣлъ Зейнелъ, Алъ Зейнелъ, Кадънъ Пармакъ, Аптишъ Ага, Афузъ Али и още много други десертни сортове на които плоднитѣ пжпки се намиратъ по къмъ срѣдата на пржчкитѣ, не раждатъ задоволително при рѣзитба на чепчета съ две пжпки.

Такива сортове, трѣбва да се рѣжатъ или на чаша съ чепчета по на 4 5 пжпки, което е неприложимо, особено тамъ където лозята се загрибать, или трѣбва да се рѣжатъ по специалнитѣ рѣзитби, като Гюйо и др. Ето, кое е наложило множеството рѣзитби, като Гюйо, Роя, Козенявъ и пр.

6. Премахване на издънкитѣ.

Пржчкитѣ които изкарватъ отъ основата на кютука отъ рамената и чеповетѣ, които рамена и чепове сж по-стари отъ една година се наричатъ издънки или пичове. Издънкитѣ, по такива пржчки сж безплодни, съ малки изключения само при нѣкой винени сортове, при сорта гъмза. Ето защо при рѣзитбата, тия издънки се гладко изрѣзватъ до самата имъ основа.

Обаче, когато искаме да заменимъ нѣкое издигнато рамо или искаме да запълнимъ формата на главината съ образуване на ново рамо то само въ такъвъ случай пичоветѣ ги порѣзваме на чепче съ едно око. Отъ това чепче, покарва лѣторастъ, на който пжпкитѣ сж вече плодни, и на другата година можемъ да разчитаме на пжпкитѣ му, като такива които ще дадатъ плодъ.

7. Заглаждане на ранитѣ направени при рѣзитбата.

Колкото и нежелателни да сж ранитѣ, които се правятъ при рѣзитбата, все пакъ тѣ сж неизбѣжни. Трѣбва, обаче, да се държи смѣтка за тѣхъ. Тѣ трѣбва да се заглаждатъ съ остро ножче, рѣзача да се стреми да прави колкото се може по-малко и малки рани (отрѣзи) и да бждатъ колкото се може по-близко до кютука или рамото.

Отрѣзитѣ направени съ трионче непременно трѣбва да се заглаждатъ съ остро ножче. Отрѣзитѣ, направени близо до кютука и рамената и загладени съ остро ножче или съ самата ножица зарастватъ по-скоро, нѣма сухи чепове и загнивания на тѣхъ, кютука бива здравъ и запазенъ. За предпаз-

ване отъ различни болести наложително е ранитѣ да се замазватъ съ 40% разтворъ отъ зеленъ камъкъ и 10% разредена киселина.

8. Сортоветѣ съ неправилни цвѣтове.

Такива сортове, както и да ги порѣжемъ, тѣ не даватъ задоволително плодъ. Причината е, че тѣхнитѣ цвѣтове сж неправилни, и за да дадатъ плодъ, трѣбва да се опрашватъ изкуствено или пъкъ да се преоблагодорятъ.

Такива сортове сж: Гарванъ, Синя Бодлива, Фоча, Червена Лесича Опашка, Опадлика, Хайлека и много други. Изкуственото имъ опрашване става като презъ време на цвѣтението имъ се взима тичинковъ прахъ отъ цвѣнали дивачки, като Мурведъръ или Арамонъ х. Рупестрисъ Ганзенъ № 1 и съ тоя прахъ се опрашватъ чепкитѣ на сортоветѣ съ неправилни цвѣтове.

II. При системата рѣзитба „Гюйо“.

По тая система рѣзитба се рѣжатъ всички десертни сортове и тия които рѣзани по чашовидната форма не раждатъ достатъчно. Тая система е лесно приложима, тукъ отрѣзитѣ сж много по-малко отъ колкото при чашовидната форма, а това има значение за силата и здравословното състояние на лозата. Като правила при тая рѣзитба рѣзача трѣбва да знае следното:

1. За дълга плодна прѣчка, трѣбва да се остави тая която изкарва отъ по-горната пѣпка на миѣналогодишното чепче.

Защото, ако оставимъ по долната прѣчка за дълга, а по горната за чепче то при идущата рѣзитба формата изведнажъ се издига и раната която ще направимъ при отрѣзването на старата плодна прѣчка ще влияе зле на соководвижението.

2. Чепчето да се порѣзва само на две видими пѣпки.

Чепчето, чието предназначение е да даде бждащитѣ две добре развити прѣчки, за да се извърши по нататъшната рѣзитба на лозата, трѣбва да бжде разположено по възможность вертикално върху лозата, за да не се изкривява самата лоза а рѣзитбата на това чепче, трѣбва да бжде само на две видими (добре оформени) пѣпки.

3. Дължината на плодната прѣчка.

Дължината ѝ зависи отъ силата на главината. Колкото силата на лозата е по-голяма, толкова и прѣчката ще бжде по-дълга и обратното, обаче тая дължина не може да надминава разстоянието между лозитѣ.

Освенъ това, много дългитѣ прѣчки често пакти се развиватъ по тѣхъ само пѣпкитѣ, които се намиратъ около прекривеното мѣсто а така сжщо и тия къмъ края ѝ, а пѣпкитѣ по срѣдата оставатъ слаборазвити и даватъ слаби ласта-

40608

СЪОБЩАВАЩА
 ПЛОДНИ
 ПЪПКИ

ри съ не добре охранени гроздове. Затова, тая дължина не бива да бжде повече отъ около 1'20 м. Ако силата на лозата е много голѣма и трѣбва да се остави по-дълга плодна пръчка, то въ такъвъ случай препоръчително е на лозата да се оставятъ две дълги плодни пръчки, на дължина около 70—80 см. едната и две чепчета по на две пжпки.

Въ такъвъ случай ще имаме, лозата порѣзана по системата рѣзитба „Двойно Гюйо“.

4. Положението на дългата плодна пръчка.

То трѣбва всѣкога да бжде хоризонтална. За тая цель именно се налага и телената конструкция. Защото, ако оставимъ пръчката да стои вертикална, то се развиватъ силно само най-високостоящитѣ пжпки а тоя къмъ основата оставатъ слабо развити. Главината се разваля и на другата година почти е невъзможно тя да се порѣже правилно. При хоризонтално положената пръчка, прекривеното мѣсто служи като пречка за силното движение на соковетѣ и по тоя начинъ се развиватъ еднакво почти всички пжпки.

5. Пичоветѣ се премахватъ.

По време на рѣзитбата всички пичове, (издѣнки) които се намиратъ около присаденото мѣсто и около образувалото се рамо, се гладко изрѣзватъ. Изключение прави само тоя отъ тѣхъ, който е нуженъ да поднови и сниши издигналото се рамо или унищоженото по нѣкакъвъ начинъ чепче.

За да се избѣгнатъ ранитѣ, които се правятъ при рѣзитбата наложително е тия пичове да се премащатъ още когато сж млади и се чупатъ съ прѣстъ (филизенето).

III. При еднорамения кордонъ „Роя“.

Това е една система рѣзитба, която е приложимо съ успѣхъ само въ мѣста, където нѣма голѣми студове и лозята не се загрибать.

1. Тая рѣзитба спада къмъ кжситѣ такива.

Тя може да се сравнява съ чашовидната рѣзитба, само, че тукъ чепчетата сж разположени върху едно общо стебло въ права линия.

Стеблото е прекривено и соковетѣ се движатъ по умерено, вследствие на което изресяването е избѣгнато. Обаче и при тая рѣзитба, сортоветѣ като Бѣлъ-Зейнелъ когато се режатъ само на чепчета съ две пжпки не даватъ достатъчно плодъ. Трѣбва, за да получимъ достатъчно плодъ чепчетата да се оставятъ най-малко на три очи, а това вече представлява голѣмо неудобство при загрибането.

2. На всѣко рамо се остава само по едно чепче.

Чепчетата, които се оставатъ при рѣзитбата, биватъ само по едно на рамо. Количеството на пжкитѣ върху тия чепчета зависи отъ сорта.

Ако сорта ражда при къса рѣзитба, то се оставятъ по две пжпки на чепче, ако ли пжкъ сорта ражда при по-висока подрѣзка, то сж необходими три и повече пжпки,

Отъ оставеното чепче било на две или повече пжпки се развиватъ лѣтораста (пржчки). При следующата рѣзитба се премахватъ всички по горни пржчки заедно съ часть отъ миналогодешното чепче, а се оставя най-долната пржчка за чепче, като се рѣже на нуждното число пжпки.

3. Броятъ на чепчетата зависи отъ силата на лозата.

И тукъ, както и при останалитѣ две рѣзитби броя на чепчетата зависи отъ силата на лозата. Можемъ да оставимъ различно число чепчета отъ 4—8 обаче, всѣкога трѣбва да държимъ смѣтка за силата на лозата. Защото ако претоваримъ лозата, ще стигнемъ до нейното изтощение, а сжщо така нѣма да получимъ качествено грозде.

4. Разположението на чепчетата и рамената.

Разположението на рамената върху които се оставятъ чепчетата трѣбва да бжде около 25—30 см. една отъ друга. Така подредени при развитието на лѣтораститѣ празното мѣсто се напълно заема, листата и чепкитѣ сж свободно разположени, огреватъ се правилно, не си пречатъ а така сжщо и пригорянето е избѣгнато.

5. Рамото на кордона трѣбва да бжде хоризонтално.

Както при „Гъйо“ така и тукъ рамото на кордона „Роя“ трѣбва да бжде хоризонтално. Съображенията сж сжщитѣ както и при „Гъйо“. Соковетѣ се движатъ равномѣрно, изресяването е избегнато, развиватъ се еднакво всички чепчета и пржчки.

Това сж по главнитѣ правила, които трѣбва рѣзача да има предвидъ преди да започне рѣзитбата на лозата. Изпълнявайки и спазвайки повеленията на горнитѣ привила лозаря може да разчита на сигурно плодородие, като разбира се приложимъ всички останали работи отъ които сжщо така зависи опазването на плодородието, което ни дава рѣзитбата.

Поканватъ се всички Лозаро-вннарски кооперации и Лозарскитѣ дружества незабавно да свикатъ публични лозарски събрания, въ които, следъ като обсъдатъ резолюцията на XIII-тия Лозарски конгресъ, да я подкрепятъ съ телеграми до М-ра на Земледѣлието, копие: Министритѣ на Финанситѣ, Търговията и Желѣзницитѣ; М-ръ председателя и Председателя на Камарата и нар. представители отъ околнитѣ си. На тия събрания нека се изтъкне необходимостта отъ организирането на лозаритѣ въ Бѣлг. Лозарски съюзъ; събиране членски вносъ и абонаментъ за съюзния органъ.

В. В. Стрибърни.

Подложката и присадника като условия да имаме добри овощни дървета.

Като изключимъ орѣхитѣ, кестенитѣ и нѣкои сортове праскови, които обикновенно размножаваме чрезъ семена, при всички останали наши овощни видове, главниятъ начинъ за размножаване е присаждането или облагородяването. Въ повечето случаи присаждането си остава единствениятъ сигуренъ пѣтъ по който трѣбва да вървимъ и то не само да размножаваме, но, преди всичко, да запазимъ ценнитѣ качества на създаденитѣ съ течение на вѣковетѣ, многобройни сортове отъ разнитѣ овощни видове.

Добритѣ резултати отъ присаждането и то, не само въ смисълъ, да имаме добъръ процентъ на прихващане, но и създаденитѣ по този начинъ дървета да бждатъ въ всѣко отношение добри, сж въ зависимостъ отъ редица условия.

Между тѣзи условия като най-важни се явяватъ:

1. Предназначената за облагородяване подложка и
2. Присадника съ който ще облагородяваме.

Въпросътъ съ подложкитѣ въ овощарството не е още достатъчно уясненъ и проученъ, но това, което за сега съ положителностъ се знае е, че вида на подложката указва голѣмо влияние върху бждащето развитие на поставения върху нея присадникъ. За пояснение, като примѣръ, да вземемъ крушата. Размножаването на благороднитѣ сортове круши става само чрезъ присаждане и то на подложки, получени отъ семената на дивитѣ круши и на подложки дюли. Поставения присадникъ върху подложка дивячка круша се развива въ грамадно дърво, което може да достигне една дълбока старостъ, до 80 и повече години. Плодоношението тукъ започва късно, но за това пѣкъ е изобилно и продължително. Присадникъ отъ сжщия сортъ поставенъ върху подложка дюля дава малки дървета, които мжчно доживяватъ 20—25 години, но за това пѣкъ тѣ почватъ да раждатъ редовно още отъ 4—5 година и то много по-едри и по-красиви плодове, отъ колкото при първата подложка. Приведения примѣръ е достатъчно убедителенъ за голѣмото значение на подложката въ овощарството, но, както вече казахме, въпроса по отношение разнитѣ видове и сортове не е напълно уясненъ. Основни проучвания въ това направление сж почнати едва въ последно време и пълното, или поне отчасти задоволителното разрешение, на въпроса е работа свързана съ систематични наблюдения за много години. При това положение на нѣщата за сега при избора на подложки ще трѣбва да се задоволимъ съ това, което е установила практиката. Дългогодишната овощарска практика днесъ препоръчва следнитѣ подложки за разнитѣ овощни видове:

1. *Ябълки.* Като подложки за размножаването на благородните сортове се препоръчат такива, произведени от семената на обикновенните дивячки ябълки. Това е универсалната подложка за създаване на голъми и трайни дървета. За създаване на слаборастящи дървета, които прораждат по-рано, но и по-рано умиратъ, имаме като подложка дусена и парадиса (Ергалма).

2. *Круша.* Главните подложки тука сж дивячката круша и дюлята.

3. *Слива.* Главната подложка тукъ е джанката. За по-слабо растящи форми тукъ се използватъ издънки отъ така наречената слива Сентъ-Жулиенъ или отъ обикновенната наша синя балканска слива.

4. *Череша.* Най-добри дървета се получаватъ при подложки получени отъ семената на обикновенните диви череша, като предпочитаме тѣзи съ свѣтла кора. Добра подложка е и махалебката.

5. *Вишня.* Като подложка тука може да се използва дивата вишня, черешата и махалебката.

6. *Зарзала.* Добри подложки сж: зарзала, джанка, Сентъ-Жулиенъ и синята балканска слива.

7. *Праскова.* За по-хладни мѣстоположения и по-тежки почви, като подложка се препоръча джанката, а за по-сухи и по-топли мѣста — прасковата и горчивия бадемъ.

8. *Дюля.* Най-добрата подложка за дюлята си остава пакъ дюлята.

9. *Мушмула.* Тя може съ упѣхъ да бжде присадена върху мушмула, глогъ и дива круша.

Това сж за сега най-важните подложки съ които се оперира въ овощарството.

Второто важно условие отъ което зависеше създаването на добри бждащи дървета, това бѣше присадника. Като присадници въ овощарството се взематъ младитѣ едногодишни клонки или достатъчно узрѣлитѣ вече лѣтораста. Като основно положение, отъ което трѣбва да изхождаме при избиране на присадници, е това, че всички добри или лоши качества, на дървото майка, се онаследяватъ чрезъ присадника. Ако присадницитѣ се взематъ отъ едно слабо родовито дърво, полученото отъ тѣхъ поколение ще бжде сжщо слабо родовито. Присадници отъ стари загиващи дървета, болни дървета и пр., даватъ поколение предразположено къмъ по-лесно заболяване и по-раншно загиване. Присадници взети отъ буйни млади и не раждали още дървета даватъ поколение което сжщо така се развива буйно, започва да ражда много късно и пр.

Като имаме всичко това предвидъ, присадницитѣ винаги трѣбва да се взематъ само отъ добре развити, здрави и отличаващи се съ своето плодородие, както въ количествено така и въ качествено отношение, дървета.

Въ заключение може да се каже, че подходящата подложка и добрия изборъ на присадници сж основата за едно добро бждаще овошарство.

ПРОПАГАНДА НА ВИНОТО И ГРОЗДЕТО

Винената изложба.

На 12. II. т. г. въ постоянната художествена галерия, при много отбрани посетители, между които личеха и представители на Двореца, пълномощни министри, секретари на легации и търговски аташета, се откри отъ председателя на Лозарския съюзъ и председателствующъ Централния комитетъ за българското вино, г. Ив. П. Бързаковъ *седмицата на българското вино и винената изложба*.

Въ речта си, г. Бързаковъ, изтъквайки голъмото социално и стопанско икономическо значение на лозарството и винарството за страната ни, изнесе редъ цифри, на които намираме за нужно да се спремъ. Въ страната ни има 900,000 декара лозя на 120,000 семейства съ около 700,000 селско и градско население. Въ лозарството и винарството е инвенстиранъ единъ националенъ капиталъ надъ 10 милиарда лева, който дава единъ бруто доходъ отъ около единъ милиардъ лева. Обработването на лозята поглъща 15,000,000 надници, за които се плаща 800 милиона лева на безземлени и малоземлени селски работнически семейства. Въ земледѣлското производство въ страната ни влагать трудътъ си, споредъ статистиката 2,491,350 мъже и жени, които даватъ презъ работния сезонъ 374 милиона надници и обработватъ 38 милиона декари разни земледѣлски култури, предимно зърнени храни. Въ това пространство се пласиратъ рентабилно 264 милиона надници и оставатъ свободни или много слабо използвани 110 милиона надници или около 750,000 души безземлени или малоземлени работници, които се преливатъ въ градоветъ, сгжстватъ редоветъ на недоволниците и засилватъ или създаватъ безработицата. За спокойствието на страната и за облекчаване на стопанската криза, между другитъ мърки, налага се ориентирането на нашето земледѣлие къмъ по-интензивнитъ култури, първата отъ които е лозата, за да се създаде работа и прехрана на излишната работна ржка. Изтъкна тежкото положение на производителя-лозаръ и причинитъ, които го създаватъ. Говори за широкото употребление на грозде, гроздовъ сокъ и редовно умѣрено употребление на чистото българско гроздово вино, което е хранително, хигиенично, здравословно.

За въздържателното движение противъ алкохолизма той каза, че то е симпатично, ако върви въ правилень пжтъ, но за жалость то у насъ нѣма смисълъ така, както се води и обявява война на виното, което не е вредно, а полезно — употребено

умѣрено. Въ България се пада консумация на глава по 15—20 литри вино, когато въ Франция е 143, Италия 96, Испания 85, Унгария 35 и пр. Въ департамента Хералдъ въ южна Франция, на глава се пада по 450 литри чисто французко вино и алкохолизма е доведенъ до минимумъ. Изброи имената на велики учени хора и около на 30 лѣкари професори съ свѣтска известность, които сж доказали здравнитѣ и хранителни свойства на виното и обяви седмицата на българското вино и винената изложба за открити.

Следъ него говори делегата на г-нъ министра на Земледѣлието г-нъ *д-ръ Куруджиевъ*, който тоже подчерта значението на лозарството и винарството за народното ни стопанство и грижитѣ на министерството за тѣхното преуспѣване, създаденото законоположение и мѣрките, които се взематъ, за да се насърдчи производството на здравъ хигиениченъ продуктъ.

Д-ръ мед. Петъръ Костовъ.

Пом. гл. секретаръ на междун. наученъ лѣкарски комитетъ за виното — София.

Виното отъ медицинска гледна точка.

(Радиосказка държана на 12. II. 1933 год. по Родно-радио по случай седмицата на виното).

Преди да пристѣпя къмъ сжщността на въпроса, ще кажа, че ржководейки се само отъ научно потвърдени и експериментално доказани истини, които сж известни на всѣки лѣкаръ, ще се постарая отъ обективно становище да посвѣтя нашето общество по единъ въпросъ, който може да бжде правилно разрешенъ, само когато се знае точно истината. Още повече, че нашиятъ народъ днесъ се нуждае отъ разумна култура и отъ просвѣта, която да го възпитава не къмъ едностранчиво сектанско въздържание, а къмъ волева трезвеностъ и разуменъ животъ.

Та нали ние лѣкаритѣ биваме смѣтани за патентовани здравепазители на индивидъ и общество? Нали и довѣрението въ насъ е най-голѣмо и се чака какво ще кажемъ ние? И понеже единъ лѣкаръ има най-голѣмата възможность да наблюдава прѣкото или косвено влияние върху здравето на съгражданитѣ си, то нищо не трѣбва и не може да му бжде безразлично, ако той иска да бжде добъръ лѣкаръ, а особено добъръ хигиенистъ, който държи преди всичко на това, да отстрани вреднитѣ влияния, т. е. да предпази.

За да се просвѣтятъ несведущитѣ и да се противопостави една теза на тезата на въздържателитѣ, необходимо е по възможность най-научно да се дадатъ аргументи не само за невредимостта, а даже и за хранителността му, терапевтичната и предпазна роля.

Даже лѣкаритѣ, които иматъ вече предварителни познания, получени въ факултетъ (а това всѣки лѣкаръ знае много добре), не трѣбва да отхвърля — а ригоризмъ — изучаването на единъ новъ въпросъ. „Научната достовѣрность и грижата, която трѣб-

ва да има всѣки, да бжде въ течение на всичко, още повече, че нашата професия ни позволява да се интересуваме отъ всички проблеми, засѣгащи народното здраве, то трѣбва да се стремимъ да ги разрешимъ правилно или пъкъ възприемемъ справедливитѣ имъ разрешения, които сж ни предложени.

Безъ да прави едно подробно научно изучване, единъ лѣкаръ има достатѣчни доказателства въ различни книги отъ сериозни автори — професори, медици, за да се убеди, че *виното* е гроздовъ продуктъ отъ голѣмо значение.

Що е вино?

Виното е питие, добито посрѣдствомъ ферментация отъ прѣсно грозде или мъсть. То представлява течность съ извънредно сложенъ съставъ. Главната му съставна часть е безспорно алкохолъ, който се движи между 8—16% по обемъ или 64 до 128 грама на литъръ. Виното, обаче, не може да се смѣта за разрѣденъ съ вода алкохолъ, защото то съдържа освенъ вода и алкохолъ, органически и минерални киселини, свободни и свързани, въ по-малки или по-голѣми дози. То съдържа захари въ различенъ процентъ, глицеринъ, танинъ, естери, калий, натрий, калций, желѣзо и още много други елементи, свързани въ различни комбинации. Всички тѣзи съставни части вариратъ въ много широки граници, отъ тамъ и голѣмото разнообразие на вина. Виното съдържа и витамини, които произхождатъ отъ гроздето и отъ виненитѣ ферменти. Нѣкои автори сж констатирани, че то е и радиоактивно.

(следва).

КООПЕРАТИВНИ

Кооперативна централа на лозаритѣ въ България.

Тринадесетия редовенъ лозарски конгресъ реши единодушно да се основе при Българския Лозарски сѣюзъ една икономическа организация, която да обединява българскитѣ лозари въ едно материално представителство.

На 21 II. т. г., следъ закриване на конгреса, се състоя учредителното събрание, въ което се прие устава, избра се управителенъ и контроленъ съвети и се гласува бюджета за текущата 1933 год. на бждата икономическа организация.

Въ учредителното събрание бѣха представени много производителни винарски кооперации и лозарски дружества. Разискванията по проекта устава се отличаваха съ голѣмата сериозность и сбитостъ отъ страна на говорившитѣ. Изготвения проектъ уставъ се прие съ малки измѣнения. Организацията ще се нарича „Кооперативна централа на лозаритѣ въ България“.

Членоветѣ основатели на тази организация сж на брой 36 колективни и лични. Между колективнитѣ сж кооперация „Лоза“ въ Ст.-Загора „Сухиндокски гѣмза“ въ с. Сухиндолъ, лозарското дружество въ с. Сухиндолъ и др.

Избра се управителенъ съветъ въ съставъ: Ив. П. Бързакъвъ, Димитъръ Бървъвъ, Гавраилъ Костовъ, Михайлъ Иванчевъ, Ив. Джелеповъ, Коста Нефтяновъ, Дончо Бъчваровъ, Тодоръ Алтъновъ, Михалъ Карапановъ, Ив. Машаловъ, Руси Панаиотовъ, Петъръ Моновъ, Кр. Нановъ, Боню Дончевъ и Тодоръ Байчевъ.

Контроленъ съветъ: Никола Мънковъ, Георги К. Червенковъ и Петъръ Н. Антоновъ.

Формалноститѣ по вписване на сдружението въ търговския регистръ и обнародването на фирмата ще се извърши възможно по скоро, за да може то да почне да функционира.

Положението на пазаря

България

Почти въ всички райони се разполага съ доброкачествени вина, особено тамъ кждето производството въ по-голѣмата си часть се централизира въ кооперативни изби.

Тамъ кждето не сж могли да се справятъ съ особеноститѣ на мжстѣта т, е. слаба киселинностъ и висока захарностъ и поради неправилността на ферментацията въ послѣдствие, се срещатъ наредъ съ много добритѣ и болни вина.

Много северобългарски райони като Видинъ, Враца, Преславъ и пр. разполагатъ съ добри бѣли и червени вина.

За по-главнитѣ райони положението е следното:

Видинъ има едно намаление на реколтата въ сравнение съ миналогодишната, обаче вината изобщо сж доброкачествени.

Враца при едно значително по-слабо производство, което е причинено и отъ силнитѣ и чувствителни опустошения на градушкитѣ изъ този районъ разполага съ доброкачествени вина.

Кооперация „Веслецъ“ е произвела много добри вина, които по съставъ почти се изравняватъ съ вината отъ първостепенитѣ винарски райони; съдържанието на екстрактъ за бѣлитѣ вина е между 17.5—21 гр. на литъръ, а при червенитѣ между 28—30 гр.

Алкохолно съдържание сжщо много добро между 12—13.5 градуса.

Плѣвненъ. Реколтата е сжщо подъ нормалното количество, обаче има много добри вина.

Кооперация „Гъмза“ разполага съ едно количество отъ 350,000 литри вина отъ които 70% червени. Благодарение добритѣ технически приспособления, плѣвненската кооперация „Гъмза“ държи едно първостепенно мѣсто между северобългарскитѣ кооперации и производството на червенитѣ вина отъ „Гъмза“ сж първокачествени по добрия си съставъ и хармониченъ вкусъ.

Въ районитѣ на Ломъ, Орѣхово, Горна-Орѣховица, Сухиндолъ, Лѣсковецъ поради падналитѣ градушки има намаление въ количеството. Сухиндолската кооперация „Гъмза“ има произведени около 600,000 литри качествени вина бѣли и червени.

Безалкохолно вино е произвела около 100,000 литри.

Горно-Орѣховската кооперация „Камъка“ разполага сжщо съ вина съдържание на алкохолъ (12 - 13%) и екстрактъ — 18—30 грама на литъръ.

Варна и Преславъ Поради късния гроздоберъ и благоприятна есенъ иматъ отлични дамјатови вина.

Анхиало и Бургасъ, при едно по-малко производство разполагатъ съ много добри вина.

Кооперативната изба въ Анхиало е произвела около 600,000 литри между които много добра по качество дамјатови вина.

Въ южнобългарските райони имаме най-добритъ вина въ кооперативнитъ изби на Сливенъ, Ямболъ, Чирпанъ.

Карнобатъ и **Айтосъ** иматъ доброкачествени бѣли и розови вина.

Стара-Загора при намалено количество има доброкачествени предимно розови вина.

Пазарджикъ и **Пловдивъ** съ известнитъ Кара-Мусалски и Карабунарски вина иматъ достатъчна по количество реколта и отлични по качество вина

Тазгодишната реколта е изобщо една отъ много добритъ и полученитъ вина иматъ хармониченъ съставъ. Техническитъ усъвършенствования при преработката взематъ все по-широко приложение и производство на вина у насъ отива къмъ едно постепенно типизиране благодарение усилията които се правятъ за да се вмъкне по-голѣмата частъ отъ производството въ кооперативнитъ изби и въ която насока има още много да се желае.

Нерадостенъ е обаче факта че не може да се реализира единъ чувствителенъ пласиментъ на произведенитъ вина и ценитъ на сключенитъ здѣлки сж незадоволителни за повечето винарски центрове.

Най-високитъ цени не сж надминали 7 лева и то за първокачествени вина отъ най-известнитъ райони, като Сливенъ, Ямболъ, Пазарджикъ, Станимака, Карнобатъ а обикновено ценитъ въ останалитъ райони въпрѣки доброкачествеността на вината се движатъ отъ 3 до 5 лв. въ зависимостъ отъ произхода и качеството.

Гроздовъ сокъ

Пласимента на този новъ артикулъ като начало е доста добро; цената е сжщо задоволителна — между 5—6 лева литъръ.

Има много още да се желае за усъвършенстване неговото производство и солидно консервиране, за да бжде избѣгнато нежелателното разваляне съ пролѣтното затопляне.

Въ сегашното си положение не е много общаващъ отдушникъ за лозарството ни, защото затрупва пазаря въ единъ кратъкъ и опредѣленъ интервалъ презъ зимата и при едно по-голѣмо производство ще се яви неминуемо силно спадане въ цената.

За въ бждаще, съ усъвършенстване на производственитъ методи може да се очаква чрезъ него едно облекчение за пласиране значителна частъ отъ гроздовото ни производство.

Ракии — джиброва и сливова. Виненъ дестилатъ

Предлаганията сж голѣми, обаче слабо се търсятъ и то на незадоволителни цени, джибровата ракия около 0 30—0 35 лв. градуса, сливовата — 0 35—0 40, дестилата — 0 35—0 38 градуса.

Чужбина :

Економическото положение въ отдѣлнитъ държави презъ изтеклата 1932 е едно отъ най-тежкитъ.

Въ всички стопански разклонения на отдѣлнитъ държави се чувства едно тежко и почти безизходно положение.

Пазаритъ на вината въ всички европейски центрове изживѣватъ една остра криза и положението въ отдѣлнитъ лозарски стопанства е много затегнато.

Навсѣкжде се стараятъ да се затварятъ между своитъ граници и да се задоволятъ нуждитъ съ това което се произвежда вжтре.

Равновесието е силно нарушено между търговския обменъ и всевъзможнитъ прѣчки които се създаватъ съ стопански запрещения, контингенти и компенсации, девизни ограничения и пр., поставятъ голѣми прѣчки и мжчнотии въ винената търговия и влошава до най-висока степенъ положението въ винената търговия

Единствено се търсятъ доброкачествени вина за купажъ и подобрене на мѣстни лоши вина.

Главнитѣ доставчици — Италия и Испания разполагатъ съ ограничени количества подобни вина, които сж почти погълнати отъ пазаритѣ на Франция и Швейцария за купажиране.

Унгария

Износътъ за Швейцария се засилва отъ това положение и тя се явява като главенъ доставчикъ на бѣли 13^о градусови вина.

Австрия.

Пазарътъ е спокоенъ. Търсятъ се за вносъ червени испански и далматински вина. Здѣлки съ австрийски вина ставатъ въ много ограниченъ размѣръ а вносътъ пъкъ отъ друга страна е препятстванъ отъ много ограничения.

Чехославия.

Положението въ винения пазаръ не е раздвижено, здѣлки ставатъ ограничени и се търсятъ за консумация предимно мѣстни млади вина.

Югославия.

Положението е непроменено, здѣлки незначителни въ вжтрешния пазаръ, а износа сжщо неблагоприятенъ следъ премахването на износната премия.

Германия.

Внася вина за индустриални цели. Ценитѣ сж високи и твърди въпрѣки затишието на мѣстния пазаръ.

Запаси отъ стари вина почти изчерпени.

Франция.

И тукъ положението е твърде объркано.

Законътъ съ купажирането не е окончателно разрешенъ.

Очаква се въ скоро време разрешението на единъ контингентъ за вноса на 200,000 хектолитри отъ Тунисъ. St.

ХРОНИКА.

Бъровъ, Председателъ конгреса Лозарския Съюзъ
София.

Благодаря сърдечно Вамъ на бюротото и на конгресиститѣ за добритѣ чувства и любезнитѣ поздравии които ми изказвате по случай тринадесетия Ви редовенъ конгресъ.

Царьтъ.

До Негово Величество
Царь Борисъ — Двореца.

Отъ името на XIII редовенъ конгресъ на Българския Лозарски Съюзъ отъ това на бюротото на конгреса и отъ мое име поднасямъ на конгреса и отъ мое име поднасямъ

на Ваше Величество и Августейшия Ви домъ най-сърдечни поздравии и чувствата на вѣрность и преданность.

гр. София, 19.II 1933 год.

Председателъ: **Бъровъ.**

Министра на земледѣлието К. Муравиевъ — чрезъ глав. инспекторъ Ив. Георгиевъ, поздравии конгреса и заяви, че лозарството като народенъ поминъкъ винаги ще има подкрепата на министерството.

XIII-тия лозарски конгресъ на Българския Лозарски Съюзъ се състоя на 19 и 20 февруарий въ София.

Конгреса се откри отъ предсе-

дателя на Лозарския Съюзъ. Ив. П. Бързаковъ. Избра се бюро на конгреса: председателъ; Дим. Бървовъ — Свищовъ, подпред.: Тод. Икономовъ — Ломъ и Д-ръ Н. Карамболовъ — Бургасъ и секретари: Юрдановъ — Варна и Кр. Христовъ — София.

Редакцията и администрацията на сп. „Лозарски прегледъ“ остава и тая година въ гр. Плъвень, като се избира за редакторъ уредникъ пакъ Г. К. Червенковъ — Плъвень.

Министерството на земледелието изготвя законопроектъ за насърчение износа на вината и за регулиране мѣстния лозаръ на сжщитѣ, на спиртнитѣ напитки на ония материали, които иматъ приложение въ лозарството и винарството.

По силата на чл. 70 отъ закона за вината, спиртнитѣ напитки и оцета, г. министра на земледелието съ специална заповѣдь е наложилъ 27 агронт. генезиси съ непосредствения надзоръ по прилагане на закона за вината, спиртнитѣ напитки и оцета. За целта сж издадени специални окръжни съ необходимитѣ упътвания. Въ скоро време тия органи ще бждатъ снабдени съ нуждитѣ формуляри, както и съ стъкла за вземане на пробитѣ. На първо време поменатитѣ органи ще си изготвятъ сами нѣкои отъ формуляритѣ по образецъ, даденъ въ правилника за прилагане на закона.

Основана е къмъ Българския лозарски съюзъ „Кооперативна централа на лозаритѣ въ България“, подробности четете въ отдѣлъ „кооперативни“.

Отъ Б. З. банка поздравя конгреса администратора и Дочо Дочевъ, който следъ прегледъ по положението на земледѣлското стопанство, по специално лозарското заяви, че банката проучва въпроситѣ на лозарството и въ скоро време ще се намеси за спасяване на родното лозарство.

Отчетитѣ и рефератитѣ на конгреса ще изнесемъ последователно въ следващитѣ книжки.

Организирана е вече служба за установяване нормитѣ на българскитѣ вина и въ скоро време ще започне работата си. Ще се обърне особено внимание на типовитѣ български вина, съ огледъ за износа имъ на чуждитѣ пазари.

Резолюциитѣ на конгреса сж поднесени на 22 февруарий отъ делегация по 2 лозари отъ окръгъ начело съ управителния и контролния съвети, на министритѣ на финанситѣ, земледѣлието, търговията, желѣзницитѣ, председателя на финансовата парламентарна комисия и всички водачи на парламентарни групи. Всички сж изслушали делегацията съ внимание и сж обещали да удовлетворатъ почти всички искания. *По акциза на виното сж биле категорични, че ще остане 30 ст. на литръ.*

Избраха се за управителенъ съветъ: председ. Ив. П. Бързаковъ — София, подпред. Дим. Кушевъ и Д-ръ Ас. Дянковъ — София, Секретаръ Дончо Бъчваровъ — София. Членове: Проф. Н. Недѣлчевъ — София, Георги Червенковъ — Плъвень, Ив. Джелеповъ — Бургасъ, Юр. Поповъ — Сливень, Ник. Мжнковъ — Сухиндолъ, Мих. Карапаневъ — Ямболъ, Кр. Наневъ — Ст. Загора, Георги Поповъ — Брестовица (Пловдиско). Запасни членове: Васрилъ Костовъ и Иванъ Георгиевъ отъ София и П. Н. Антоновъ — Варна, П. Тодоровъ — Видинъ.

Контроленъ съветъ: председ. К. Нефтяновъ София. Членове: Ив. Машаловъ — Сухиндолъ и Сжбинъ Пенчевъ — Бела Черква.

Запасни: Т. Алтъновъ — Сухиндолъ и А. Тимовъ — София.

Б. Земледѣлска Банка е поръчала вече синъ камъкъ.

Борбата съ болеститѣ по лозята. — Отъ 1 май т. г. при Плъв. държавна лозарска опитна станция се открива предупредителна фитопатологична служба за изследване на всички болести по лозята въ цѣлата страна. Станцията за напредъще организира борбата съ всички болести по лозята.

Умоляватъ се всички Лозаро-винарски кооперации да изпратятъ точнитѣ адреси на члено-

ветъ си, които желаятъ да получа ватъ сп. Лозарски прегледъ

Редакцията на сп. Лозарски прегледъ моли всички абонати да я улеснятъ, като съ получаване на настояща книжка веднага издължатъ абонамента си за тая — 1933 година, като изпратятъ 50 лева съ пощенски записъ или препоръчано писмо. Списанието се издържа само отъ постъпленията на абонамента. Тия, които не мислятъ да плащатъ, както нѣкои сториха това миналата година, по-добре ще постъпятъ като веднага повърнатъ на с т о я щ а т а

книжка, за да не ни нанисатъ поне щети.

Умоляватъ се всички лозарски дружества, кооперации и по-интелигентни производители, да пращатъ редовно въ редакцията на „Лозарски прегледъ“ сведения за положението на пазара и цената на вината отъ тѣхния районъ. Сжщо да донесатъ за станалитѣ поупко-продажби на вина, както и колко не продадени такива има въ района.

Горнитѣ сведения сж извънредно необходими за съставяне редовнитѣ бюлетини за пазара на вината,

КНИЖНИНА.

„Новата болестъ по лозитѣ — Чернилка.“

Излѣзла е отъ печатъ една брошура подъ горното заглавие, отъ г-нъ Ат. Бойчиновъ, стажантъ-агрономъ.

Подложена на една строго обективна и безпристрастна преценка отъ страна на специалистъ, брошурата оставя впечатление, че автора, водимъ отъ желанието да допринесе за изяснението на единъ въпросъ новъ за нашето лозарство, се е отклонилъ напълно отъ тази задача, като е далъ свобода повече на чувствата си, отколкото на здравия разсудъкъ, обстоятелство, изключващо всѣкакъвъ наученъ характеръ на едно произведение. Да се обясня конкретно.

Брошурата, като издание третираше единъ въпросъ изъ областта на науката, не е издържана нито по стилъ, нито по съдържание, нито по предназначение, нито най-сетне по смисълъ. Ето и доказателства:

1) На стр. 3 се казва: „Въ последнитѣ години, особено 1931 и 1932 година много облагороденъ лозовъ материялъ бѣ повреденъ и негоденъ за посаждане понеже имаше черни петна подъ кората поради *което* бѣ унищоженъ, *съ което* се причиниха грамадни загуби за пепинериститѣ. Отъ друга страна лозаритѣ, *които* не бѣха уведомени кулиха и засадиха отъ сжщия материялъ *се указаха* измамени и разочаровани, понеже голѣма частъ отъ така засаденитѣ лози загинаха още въ първата година, *има да-же случий* съ 100% пропаднали млади лозови насаждения и т. н.“. На стр. 5 се казва:

„При това отъ общата биология се знае;

„При това положение, вегетативнитѣ органи;

„При това, нека споменеме;

„При това нуждно е да спомена... На стр. 6: „При това мѣстата за укореняване...“

„При това, за да получи по-добъръ материялъ...“

„При това положение...“

„При така пренебрегнатата хигиена и пр...“

Безъ да продължавамъ повече, мисля че на граматическитѣ и стилистически правила би трѣбвало да се даде по-широкъ достъпъ въ единъ наученъ трудъ, защото както еднитѣ така и другитѣ сж още въ сила за българския книжовенъ езикъ.

По своето съдържание, брошурата оставя впечатление на зле преведени откъследи отъ книгата: „Recherches sur quelques formes de réperissement de la vigne“ отъ L. Rives, която третира въпроси нѣмашни ни-

що общо съ новоконстатираната у насъ болестъ. Г-нь Бойчиновъ, следъ като е намѣрилъ по болнитъ лози спори и мицелий отъ Фузариумъ, каквито се срещатъ и по камънитъ изъ полето, определя, съ забележителна наивностъ, болестъта като такава причинена отъ плѣсенята *Fusarium Viticolum*. Всѣки, който е боравилъ макаръ и малко изъ областъта на фитопатологията, знае че за да се опредѣли съ положителностъ агента на дадена болестъ, трѣбва последната да се възпроизведе изкуствено върху здрави растения, като се изолиратъ намѣренитъ възвъ или по растението патогенни зародиши, да се размножатъ и съ тѣхъ да се зарази здравото растение, за да се получатъ сжщитъ признаци на болестъта и следъ това да се изолиратъ отново инокулиранитъ микроорганизми изъ тъканитъ на растението. Подобни изследвания г-нь Бойчиновъ не е правилъ, както самъ заявява и съ нищо не подкрепя твърдението си. Напротивъ проучванията въ лозарската станция, изнесени въ кн. 7 и следв. на „Лозарски Прегледъ“, и подкрепени съ данни и снимки, го опровергаватъ категорично. И наистина, отъ где черпи г-нь Бойчиновъ своята странна самоувереностъ въ твърдението-си? Нима ако по лозитъ се намѣрятъ спори или мицелий на *Mucor mucedo*, на *Aspergillus niger*, на *Fragmidium* и пр., това значи че лозитъ сж болни отъ тѣзи болести? Или, нека отидемъ по-далече, ако по единъ камъкъ се намѣрятъ холерни бацили, значи ли че камъка е боленъ отъ холера? Най-сетне, може утре да излъзе друга брошура, въ която да се твърди че новоконстатираната болестъ е напимѣръ Блакъ Ротъ. Трѣбва ли това да се приеме за върно, безъ да сж на лице необходимитъ научни доказателства? При това положение здравия разсъдъкъ изключва основателностъта на неговото твърдение, защото по пътя на възприетата отъ него логика, всѣки може да твърди по нѣщо, безъ никой да е длъженъ да го приеме за върно до тогава, до като за това твърдение не се посочатъ нѣкакви конкретни доказателства. Ето защо една научна полемика по този въпросъ не би била никакъ на мѣстото си. Впрочемъ, самъ автора не е много сигуренъ въ твърдението си, защото на стр. 4 казва: „... тѣ (чернитъ петна) идватъ отъ съхранилището на лозитъ, като така *по всичко изглежда* се дължатъ на повреди отъ *Fusarium Viticolum*...“ Ако това „*по всичко изглежда*“ е за него достатъчно убедителенъ аргументъ, че болестъта се причинява отъ *Fusarium Viticolum*, нѣмаме нищо противъ, но науката се нуждае отъ по-положителни и по-убедителни аргументи, резултатъ отъ изследванията!).

Въ заключението на брошурата си, въ което не се вижда какво се заключава, автора си служи съ ирония, ограничено духовита и съ неточенъ преводъ на пасажи, тоже като аргументи, за да подчертае „принципалнитъ противоречия“ въ разбиранята на други длъжностни лица, безъ да изтъкне въ какво именно се състохтъ тѣзи противоречия или поне да посочи нѣкакви резултати отъ свои изследвания. Понеже става въпросъ за противорѣчия, нека да конкретизираме слѣдъ:

На стр. 16 автора казва: „Азъ не зная какви сж мотивитъ и съображенията на г-нь Икономовъ да изкарва болестъта за заразителна, но мога да му кажа категорично, че това е погрѣшно“. Съ други думи, споредъ г-нь Бойчиновъ *болестта не е заразителна*.

На стр. 10 обаче, сжщия авторъ казва: „Впрочемъ, и това не е мжчно да се провѣри, стига да се поставатъ здрави лозови прѣчки било въ замърсенъ пѣськъ, било въ контактъ съ болни отъ чернилка лози, то следъ време се наблюдаватъ сжщитъ прояви и повреди, характерни за повре-

1) Лози заболѣли отъ новата болестъ бѣха изпратени за изследване на проф. Цвайгелтъ въ Виена на професоритъ Далмасо и Мандзони въ Италия и въ фитопатологичната служба при агроном.-факултетъ въ София. Всички отричатъ категорично вѣроятностъта щото *Fusarium Viticolum* да е причинителя на тази болестъ.

Изследванията на проф. Rives, потвърдени отъ Nagorny, се отнасятъ до повреди, които, споредъ описанието имъ, нѣмаатъ нищо общо съ констатираната у насъ болестъ Бактерияленъ Гумозисъ.

денитѣ облагородени лози“. Следователно, заразата ще се предаде отъ болнитѣ лози на здравитѣ или, съ други думи, *болестъта е заразителна*

Тогава кое да приемемъ за вѣрно? Болестъта може да бжде или заразителна или незаразителна, но не и дветѣ заедно. Какво оборва г-нь Бойчиновъ и това противорѣчие ли е или деконцентрация на идеитѣ?

Друго. Говорейки на стр. 15 и 16 за *Maladie d'Oléron, Gélivure*, Бактерияленъ ракъ и пр., г-нь Бойчиновъ, отожествява ранитѣ по възрстнитѣ главини и по 3—4 годишнитѣ кордони, толкова характерни за бактериалния гумозисъ, съ туморитѣ или буцитѣ срещани най-вече по сливовитѣ Фиданки, причинителъ на които е *Bacterium tumefaciens Smith et Townsend*. Подобни буци и тумори нѣма по заразенитѣ кордони и тукъ г-нь Бойчиновъ е поелъ погрѣшния пѣтъ на предположенията и догаткитѣ, за да дойде до необосновани твърдения. Иначе трѣбва да се заключи, че на него въпроса съ болестъта Бактерияленъ ракъ е толкова изясненъ, колкото и съ кръстената отъ него „чернилка“¹⁾.

Все въ заключението на своята брошура, г-нь Бойчиновъ, волно или неволно, дава на стр. 16 невѣрни преводи отъ книгата на Delacroix и Maublanc „*Maladies des plantes cultivées*“, като казва: „При това, нужно е да подчертая, че г-нь Икономовъ категорично го опровергаватъ преди всичко цитиранитѣ отъ самия него автори. Така на стр. 394 е казано, *че повечето ботаници отричатъ* бактериалния произходъ на гумозиса при лозата. Schibersky, Mangin, Rathay и пр. казватъ, че бактериитѣ не сж причина, а следствие, т. е. тѣ идватъ и се развиватъ на разрушенитѣ вече тъкани. Професоръ Prunet пъкъ отдава гумозиса на една паразитна гжба *Cladochytrium viticolum*“.

Авторитѣ, цитирани въ книгата на Delacroix и Maublanc не твърдятъ онова, което имъ приписва г. Бойчиновъ, а сж посочени като едни отъ първитѣ изследователи на болестъта въ миналото столѣтие. Тѣхнитѣ мнения се спомѣнаватъ за да се проследи историческото развитие на въпроса съ тази болестъ и съ цитирането имъ отъ г. Б. като такива, които „опровергаватъ“ проличава липса на лоялност, защото пасажа е дословно следния: „*La nature bactérienne de la gommose bacillaire n'a par été admise par tous les botanistes*“, (бактерийното естество на Бактериялния гумозисъ не е било възприето отъ всички ботанисти), т. е. въ миналото, а на стр. 391, 392 и 393 се дава пълното описание на болестъта и нейния причинителъ *Bacillus vitivogus* Bass, заедно съ последнитѣ проучвания върху нея.

На стр. 383 (издание 1926 г.) се даватъ даже снимки и рисунки на повредени тъкани и на самитѣ бактерии, които г-нь Бойчиновъ би трѣбвало да прегледа по-внимателно и да не ги отминава мълкомъ. Кого опровергаватъ тѣзи снимки и това детайлно описание на болестъта *Gommose bacillaire*?

Безъ да навлизамъ въ повече подробности, ще отбелѣжа, че брошурата на г. Бойчиновъ, предназначението на която би трѣбвало да бжде едно аргументирано и подкрепено съ проучвания освѣтление на въпроса съ новата болестъ, създава за несведующия лозарь едно неясно положение и го докарва до недоумение. Следъ изследванията на проф. Цвайгелъ въ Виена, помѣстени въ „Лозарски прегледъ“ и потвърждаващи изследванията въ Станцията, на проф. Далмасо и Мандзони въ Италия, на официалното писмо отъ Министерството на земледѣлието и пр., споредъ които *Fusarium Viticolum* не е причината на тази болестъ, необоснованитѣ съ данни твърдения на г. Бойчиновъ нѣматъ научна стойностъ, Горещото му желание да допринесе за освѣтлението на въпроса дава обратенъ резултатъ.

Необходимо е да се запознае по-основно съ материята, да започне системни проучвания, да не избързва въ заключенията си преди да е провършилъ експериментално своитѣ предположения и най-главното, да остане господарь на чувствата си, като си вдѣхне всичката онази обективностъ, безъ която никаква научна работа не довежда изследователя до едно прецизно и пълно съ авторитетъ заключение.

С. И.

¹⁾ Наименованието „чернилка“ е дадено на болестъта „Сажидъ“, а въ пловдивско така наричатъ и Антракнозата. затова то е съвсемъ неподходяще като общонародно название за новата болестъ.

Читал. "Съгласие" — Гр. Плъвенъ

Почитаеми господине,

Като нашъ абонатъ изпращае Ви книжка I.ва отъ тая (XVIII — 1933) година, съ апелъ да получавате списанието, съ което не само ще имате прѣка полза, но и косвено ще подкрепите лозарската просвѣта и борба за защита интереситѣ на родното лозарство.

Ако не желаете да го получавате, молимъ Ви, веднага ни върнете книжката, като напишете надъ адреса си „обратно редакцията — Плъвенъ, безъ да лепите марка.

Увѣрени, че не само ще получавате списанието, а ще го и проагитирате, молимъ **УЛЕСНЕТЕ РЕДАКЦИЯТА**, като веднага изпратитѣ абонамента 50 лева съ пощенски записъ или препоръчано писмо.

РЕДАКЦИЯТА.

Всичко, което се отнася за редакцията и администрацията на сп. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“, като пѣри, статии, дописки и др., да се изпраща на адресъ:

сп. ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ - Плъвенъ

Абонамента е 50 лв. за година предплатени.

За читалища и учреждения сжщо 50 лева.

За допуснати грѣшки въ адреса или по заплащане на абонамента, заинтересованитѣ да пишатъ въ редакцията, като посочатъ погрѣшения и точния адресъ и № на записа или писмото, съ което сж изпратени паритѣ.

ВСИЧКО ОТНАСЯЩЕ СЕ ДО

Българския Лозарски Съюзъ -- София,

като членски вносъ (по 2 лева на декарь), помощи, протоколи, писма и пр. да се изпраща на адресъ:

До г-на Дончо Бъчваровъ
секретаръ на Българския Лозарски Съюзъ
ул. „Гурко“ № 12 — София.

№ 44. Кооп. печатница и книговезница „Изгрѣвъ“ — Плъвенъ.